

lig af en Grund, som viser, at skal der være Tale om Forbitrelse og Misfornøjelse, vilde det have sin Rod i ganske andre Aarsager end den, det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen) mente. Denne Modstand havde nemlig sin Rod i de Erfaringer, Haandværkerstanden mente at have gjort vedrørende Rigsdagen og særlig dette Ting. Det var særlig i Næringsreformens Tid i Halvfemserne, da var der blevet fremsat en Række Ønsker, og de bleve gentagne Aar efter Aar, men det endte med, at denne Reform ikke blev fremmet her i Tinget. Det var de flestes Ønske indenfor Standen — et Ønske, om hvis Hensigtsmæssighed jeg ikke skal udtale mig i Øjeblikket —, men man sagde fra Rigsdagens Side: Nej, de Ønsker vilde vi ikke bevilge, og saa endte det med, at vedkommende Stand sagde: Vel, saa gennemføre vi det selv ved vore Organisationer. Forskellige Omstændigheder vare medvirkende, der gjorde, at de store, stærke Organisationer skabtes, særlig Arbejdsgiverforeningen paa Mestrenes Side og Fagforeningerne paa Arbejdernes Side. De bekendte Konflikter, som alle vide Besked om, havde medført en saadan Tillid til, at man kunde gøre alt ved egen Kraft, at der i Standen vaagnede en Stemning, som fik sit Udtryk gennem en Udtalelse af den nu afdøde Mand, som jeg før nævnedes, som kortelig kan udtrykkes saaledes: Helst ingen Love, vi skulle nok lave alle vore Love selv. Det er en Opfattelse, som efter min Formening er alt for vidtgaaende, men indenfor visse Grænser kan det være rigtigt, at man skaber sine Love ved egne Kræfter, men det var den Stemning, som skabte Modstanden. Saa sagde man noget lignende, som man nu siger fra Andels- og Brugforeningernes Side: Vi bryde os ikke om Formyndere, vi skulle nok klare os selv, vi klare os selv bedst; vi føle, at vort Selvstyre, vore Foreninger, vore Organisationer ere stærke nok, saa vi bryde os ikke om Love, heller ikke af den Slags. Denne Modstand har altsaa tabt sig i de forløbne 10 Aar og vel ogsaa den stærke Stemning mod Lovgivning paa Haandværkets Omraade overhovedet, som blev fremkaldt af den, om jeg saa maa sige, Fornærmelse over Rigsdagens Stilling til Næringsspørgsmaalet og visse andre Spørgsmaal, hvor Standen i alt væsentligt stod ganske enig, men hvor man ikke fra Rigsdagens Side fandt det rigtigt at følge dens Ønsker. Jeg tror, at hvis man nu, da Standen ligesom den Gang med overvældende Flertal ønsker at faa Bogføringspligten gennemført, vil, som

bl. a. det ærede Medlem fra Sorø gjorde, staa som Formynder for den og sige: Nej, det gaar ikke an, I skulle ikke have eders Ønske opfyldt; vi vide, at I ere langt mere ufuldkomne, end I selv tro; det kan ikke gaa an at betro eder en Bogføringspligt, saa tror jeg snarere, det vil skabe Misstemning og Modstand.

Det er enestaaende, at en Stand i saa vidt Omfang forlanger sig paalagt en Bogføringspligt. Det kunde siges, at et os nær beslægtet Naboland, nemlig Norge, er lige saa vidt, idet der der for Øjeblikket foreligger til Behandling i Stortinget et Regeringsforslag til en ny Haandværkslov, hvori ogsaa Bogføringspligt foreslaas indført, og hvor der blandt de Betingelser, man skal opfylde for at faa Ret til at drive Haandværksnæring, ogsaa er den, at man skal dokumentere, at man er i Besiddelse af de fornødne Kundskaber til at føre Bøger. Men der er den Forskel mellem det norske Forslag og dette, at det norske Forslag holder sig til Købstæderne og undtager Landhaandværkerstanden, som den anser for noget, der staar udenfor og paa et lavere Trin. Hos os drejer Forslaget sig ikke om Købstadhaandværkere alene, men ogsaa om Landhaandværkerne. Det er nær ved at være omvendt her, idet det her netop er Landhaandværkerstanden, der stærkest og bestemtest har rejst Kravet. Det ligger i, at vi have en overordentlig talrig Landhaandværkerstand, og vor Landhaandværker maa ingenlunde betragtes saaledes, som det forekommer mig, at han ofte bliver betragtet i dette Ting, som en meget ringe uddannet og meget lille Mand, der gaar omkring og kliner paa nogle Vægge hist og her, og som ligesaa godt kunde betegnes som en uselvstændig Arbejder, som han kan betegnes som en Mester. Hos os er det saadan, at mere end $\frac{2}{3}$ af Haandværkerstanden bør udenfor Købstæderne. Det er et Forhold, der er vidt forskelligt fra Forholdet i Sverige og Norge. Uagtet der er dobbelt saa mange Indbyggere i Sverige som her, synes man ikke der at have saa mange Haandværkere som vi. Vi have efter vor Størrelse en ganske overordentlig talrig Haandværkerstand, der ikke mindst er repræsenteret ude i Landsognene ved Stationsbyerne og i de egentlige Landsbyer, og fra deres Side har man i høj Grad sluttet sig til Kravet. Da man paa Møderne i København sidste Sommer vedtog en Resolution, hvori man udtalte Ønsket om at faa denne Lov indført om Bogføringspligt, var det ogsaa i stor Ud-